

عبور از توسعه (۶)

دکتر صادق واعظزاده اگر جوامع انسانی در جریان توسعه خود مثل سرنشینان کشتی‌هایی باشند که بر یک رود به سوی دریا می‌روند ممکن است مقصودهای متفاوتی داشته باشند. مثلاً یک گروه بخواهد در کنار ساحل به ماهیگیری بپردازد تا کسب درآمدی کند. گروه دیگر بخواهد به آبتنی و موج‌سواری بپردازد تا نشاطی حاصل کند و گروه سوم کارکنان بندر باشد و به سر کار خود برود. رود و دریا (مسیر و مقصد) یکی است اما مقصودها و رفتارها و نتایج متفاوت است. در واقع آنچه مشترک است ابزار و وسایل و آنچه متفاوت است هدف و انگیزه و عمل و نتیجه است. همان‌طور که هدف وسیله را توجیه نمی‌کند، یعنی هر وسیله مفیدی، لزوماً در نیل به هدف مطلوبی بکار نمی‌رود. علم و فناوری و سلامت و ثروت ابزارهای ضروری نیل به سعادت‌مندی اجتماعی است که جامعه آرمانی بدون بهره‌مندی از آن‌ها غیرقابل تحقق است. اما این ابزارها در رفتارهای اجتماعی متفاوتی به کار گرفته می‌شود و نتایج مختلفی به بار می‌آورد. نتایجی که در شکل ایده‌آل خود ناشی از مبانی ارزشی جوامع است. در یک نگاه دیگر ممکن است "بود" و "نمود" جوامع و تمدن‌ها را از هم بازشناسیم. نمودهای تمدن متفاوت از ذات و روح تمدن است. دو شیرینی ممکن است در ظاهر مشابه باشند اما طعم و رایحه متفاوتی داشته باشند، یا حتی طعم واحدی داشته باشند مثلاً هر دو شیرین باشند اما شیرینی‌شان از مواد مختلفی ناشی شود، مثلاً یکی از شکر و دیگری از عسل. تمدن‌ها و جریان‌های تمدن‌ساز ممکن است نمودهای مشترکی داشته باشند اما در واقع متفاوت باشند. همه از علوم و فناوری‌ها و فرآیندهای تولیدی و اداری و حتی ساختارهای اجتماعی مشابهی استفاده کنند اما در لایه‌های عمیق‌تر فکری و فرهنگی متمایز باشند. جامعه مثل هر پدیده‌ای، در زیر سطح خود، لایه‌های عمیقی دارد که ذات و صفات ذاتی‌اش را متمایز می‌سازد. پویایی جامعه مثل هر پدیده پویایی، تکاپویی در اعماق است که در سطح ظاهر می‌شود. اصل کوه‌های یخ در اعماق اقیانوس شناور است و رودها نمود جریان‌های عظیم زیر سطحی است. خود تاریخی و خود آرمانی جوامع در خود وضعی آن‌ها تأثیر اساسی دارد و تعادل، پایداری و تکامل جوامع به

ادامه در صفحه ۶

در دومین جلسه مشترک شورای عالی و شورای تلفیق و هماهنگی مرکز مطرح شد: حصول تعریفی مفهومی از مبانی عرصه ای الگو

دومین جلسه مشترک شورای عالی و شورای تلفیق و هماهنگی مرکز از ساعت ۱۸ تا ۲۰ شنبه مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۷ در محل مرکز الگوی اسلامی ایران پیشرفت برگزار گردید.

دستور این جلسه که با حضور اعضای شورای عالی مرکز، رؤسای اندیشکده‌ها،

ادامه در صفحه ۶

نشست مشترک مرکز الگوی اسلامی ایران پیشرفت و کمیسیون انجمن‌های علمی برگزار شد

نشست مشترک شورای معاونان مرکز الگوی اسلامی ایران پیشرفت و مسئولان کمیسیون انجمن‌های علمی ایران با هدف بررسی مشارکت انجمن‌های علمی در تحقق اهداف مرکز برگزار شد.

به گزارش دفتر ارتباطات و گفت‌وگو سازی مرکز الگوی اسلامی ایران پیشرفت، در این جلسه دکتر صادق واعظزاده رئیس شورای عالی و رئیس مرکز الگوی اسلامی ایران پیشرفت، با اشاره به سابقه همکاری‌های مناسب تعدادی از انجمن‌های علمی با مرکز و ضرورت شناخت مسائل و چالش‌های راهبردی کشور برای تدوین الگو اظهار داشت: انجمن‌های علمی می‌توانند با استفاده از توان تخصصی خود و در همکاری با اندیشکده‌های مرکز، چالش‌های حوزه تخصصی خود را در چارچوب مشترکی تدوین و ارائه نمایند تا با مشارکت انجمن‌ها در تدوین الگو مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

در این جلسه همچنین دکتر اکبرزاده، معاون علمی و تقسیم کار ملی مرکز

مدیران مرکز و دبیران اندیشکده‌ها تشکیل شد همفکری برای پاسخ به پانزده سؤالی بود که در تعریف مبانی اختصاصی (عرصه‌ای) الگو طرح شده بود. پاسخ به این سؤالات، راه را برای تعریف مفهومی و همچنین تعیین فرایندهای تدوین مبانی عرصه‌ای در هر اندیشکده هموار می‌نماید.

ادامه در صفحه ۶

در جلسه مشترک شورای عالی مرکز و وزیر علوم مصوب شد: استفاده از ظرفیت‌های وزارت علوم در تولید علم، گفت‌وگو سازی و تدوین الگو

جلسه مشترک شورای عالی مرکز الگوی اسلامی ایران پیشرفت با وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و معاونان آموزشی، پژوهشی و فناوری و فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم برگزار شد. دکتر صادق واعظزاده رئیس شورای عالی و رئیس مرکز در سخنانی، تقسیم کار ملی و هماهنگی، زمینه‌سازی و جریان‌سازی در خصوص الگو با مشارکت دستگاه‌ها را از وظایف مرکز عنوان کرد و ضمن تشکر از وزیر علوم، تحقیقات و فناوری برای توجه به موضوع الگوی اسلامی ایران پیشرفت در برنامه پیشنهادی به مجلس شورای اسلامی، بر لزوم تقویت ارتباط بین دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها با مرکز در جهت تولید علم، گفت‌وگو سازی و تدوین الگو تأکید کرد.

در ادامه این نشست، دکتر رضا فرجی دانایان نیز با توجه به اهمیت تدوین الگو اظهار امیدواری کرد، همکاری‌های مرکز وزارت علوم در انجام این وظیفه مهم، فصل جدیدی را برای استفاده از نیروهای عظیم دانشگاهی برای تدوین الگو گشوده و با امضای تفاهم‌نامه و اجرای آن، این وزارت از ابتدای سال جدید، منشاء خیر و برکت در ادامه ی راه برنامه ریزی برای پیشرفت کشور باشد.

بر اساس همین گزارش در ادامه این جلسه، پس از قرائت پیشنهادهای ارائه شده برای مشارکت وزارت علوم

ادامه در صفحه ۶

نشست مشترک اندیشکده خانواده با رؤسای گروه‌های خانواده دانشگاه‌ها/۴

پیش نویس منشور فقه و حقوق الگوی اسلامی پیشرفت تدوین شد /۵

پیش نویس مبانی الگوی اسلامی ایران پیشرفت تدوین شد /۵

اولیین کار اندیشکده‌های مرکز تعیین شد /۶

معاون هماهنگی و نظارت فرآیندی مرکز منصوب شد /۷

در اندیشکده عدالت مورد بررسی قرار گرفت:

نظریه مبنا در عدالت اجتماعی از دیدگاه اسلام

به گزارش دفتر ارتباطات و گفت‌وگو سازی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، در جلسه اندیشکده عدالت مرکز، نظریه مبنا در عدالت اجتماعی از دیدگاه اجتماعی که توسط پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، تهیه و تدوین شده بود، مورد بررسی و تبادل نظر اعضا قرار گرفت.

در این جلسه، اعضای اندیشکده، هر یک پیرامون این نظریه، بحث و تبادل نظر نموده و پیشنهادهایی برای اصلاح در بخش‌هایی از این نظریه ارائه دادند. در این جلسه مقرر شد نظرات و اصلاحات مطرح شده در نظریه، اعمال

و برای تصمیم نهایی مجدداً در دستور کار اندیشکده عدالت قرار گیرد. گفتنی است اندیشکده عدالت مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت که ریاست آن را حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر سیدحسین میرمعزی عضو شورای عالی مرکز الگوی اسلامی ایرانی عهده‌دار هستند، وظیفه شناخت، تبیین و تدوین ابعاد، وجوه و شاخص‌های گوناگون عدالت به عنوان یکی از اصلی‌ترین ارزش‌ها و اهداف پیشرفت در کلیه شئون اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی جامعه را به عهده دارد.

مدل مفهومی پایه برای علم و پیشرفت مورد بررسی قرار گرفت

به گزارش دفتر ارتباطات و گفت‌وگو سازی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، در این کارگروه، «مدل مفهومی پایه برای علم و پیشرفت» با حضور دکتر ابراهیم سوزنجی، عضو هیئت علمی دانشگاه صنعتی شریف و تعدادی از اعضای اندیشکده علم مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت.

این مدل مفهومی که جایگاه علم در پیشرفت را به طور سیستمی مشخص می‌کند، پس از حک، اصلاح و تکمیل در کارگروه مربوط، در دستور کار اندیشکده علم مرکز قرار

نشست هم‌اندیشی اساتید دانشگاه صنعتی اصفهان برگزار شد

اصفهان حضور داشتند. در این نشست ابتدا دکتر هادی اکبرزاده معاون علمی و تقسیم کار ملی مرکز، ویزگی‌های الگو و نحوه مشارکت دانشگاهیان در طراحی و پیاده‌سازی آن را تبیین نمود. سپس حاضران به بحث و تبادل نظر و ارائه دیدگاه‌های خود در زمینه الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت پرداختند.

مبانی اقتصادی کشور بر اساس اصول اسلامی باید مورد بازنگری قرار گیرد

موضوع، مسائل در اختیار مجتهدان قرار گرفته تا بتوانند احکام متناسب را استخراج نمایند. داووی همچنین بر این مسأله تأکید کرد که باید در ادبیات اقتصادی کشور تحول ایجاد شود و مبانی آن که در راستای مبانی اسلامی نیست، مورد بازنگری قرار گیرد.

استاد اقتصاد دانشگاه شهید بهشتی در ادامه با بیان اینکه پس از انقلاب اسلامی نیاز به داشتن مدل و نقشه راه حرکت کشور به شدت احساس می‌شود، اما به دلیل فشارهای استکبار و معضلات سیستم آموزشی کشور بیشتر در قالب دفاعی وارد عمل شدیم، تصریح کرد: تلاش‌هایی برای دفع هجمه‌ها در عرصه عمل انجام شد و هم‌زمان در بحث نظری نیز حرکت‌هایی را انجام دادیم ولی نتوانستیم آنها را به صورت مجموعه‌ای منسجم و مرتبط عرضه نماییم، تا اینکه فرمایشات رهبر معظم انقلاب اسلامی برای ایجاد الگو، جرقه و دستوری برای شروع کار ایجاد کرد.

رئیس اندیشکده اقتصاد مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت افزود: باید در این حرکت هماهنگی که همان تدوین الگوست، مجموعه تلاش‌ها را هماهنگ و منابع را استخراج نماییم تا بتوانیم با داشتن الگو از آشفتنی‌ها به درآییم و هدایت لازم برای حرکت رو به جلوی کشور را داشته باشیم.

عضو شورای عالی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، مسأله اقتصاد را یکی از مهمترین موضوعات الگو برشمرد که به لحاظ مرتبط بودن با زندگی اجتماعی مردم، باید مورد مذاقه بیشتری قرار گیرد و بسیاری از مبانی آن، بر اساس اصول اسلامی بازنگری شود.

دکتر پرویز داوودی، رئیس اندیشکده اقتصاد مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در گفت‌وگو با پایگاه اطلاع‌رسانی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، با اشاره به مشکلات علوم انسانی و حوزه اقتصاد در کشور و همچنین عجز شدن مسائل اقتصادی با زندگی روزمره و اجتماعی مردم و نیز لزوم توجه به مبانی آن در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت اظهار داشت: برای اداره نظام، پس از مسائل فرهنگی، سامان دادن به اهداف و نظام اقتصادی یکی از اولویت‌هاست. چرا که مردم به طور روزانه آن را درک می‌کنند و با زندگی آنان عجین شده است.

عضو شورای عالی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت ادامه داد: متأسفانه در کشور، علی‌رغم داشتن منابع غنی در حوزه اقتصاد، کار لازم و جدی انجام نگرفته و مسائل مربوط به آن را به محک نیازهای اجتماعی و احکام اسلامی قرار نداده‌ایم. از این رو باید این مسأله عمیق‌تر مورد بحث قرار گیرد و با شکافتن

با اتکاء به مبانی اسلامی و بومی می‌توان از مطالعات گسترده فرهنگ در غرب بهره برد

دبیر اندیشکده فرهنگ اعلام کرد شانزدهمین جلسه این اندیشکده در تاریخ بیست‌وسوم دی‌ماه ۱۳۹۲ برگزار شد. در این جلسه ماتریس نظام مسائل فرهنگی با مقدمه‌ای شامل مبانی فرهنگ، اصول فرهنگ اسلامی - ایرانی و تعریف مفاهیم مرتبط از قبیل اثربخشی و مسئله‌شناسی فرهنگی در جلسه ارائه شده و مورد بحث و بررسی قرار گرفت. خانه‌های ماتریس مزبور که از تقاطع محورهایی چون ارزش‌ها، باورها، الگوهای هنجاری، نگرش‌ها، نشانگان، مراکز و نهادها، محصولات و خدمات و الگوهای اثربخشی با مقولاتی مانند جامعه، حقوق، ورزش، تعلیم و تربیت، اقتصاد، سیاست، دین و رسانه شکل می‌گیرند، دربرگیرنده چهار مرحله زیر هستند:

- ۱- مرحله ثبات فرهنگی
- ۲- مرحله چالش فرهنگی
- ۳- مرحله فقدان آسیب فرهنگی
- ۴- مرحله بازسازی و احیای فرهنگی

در این جلسه همچنین این موضوع مطرح شد که در مورد مسائل فرهنگی می‌توان از مطالعات گسترده و مفید مرتبط در غرب بهره برد، هرچند از نظر مبادی و مبانی ممکن است اختلاف دیدگاه وجود داشته باشد و در این زمینه باید متکی به مبانی بومی بود. در مورد رابطه فرهنگ با دین نیز چنین عنوان شد که برخلاف جوامع غیر دینی، دین روح فرهنگ را در جوامع دینی تشکیل می‌دهد. رابطه فرهنگ با هویت و ریشه‌یابی واژه فرهنگ نیز از دیگر موضوعات مطرح شده در این جلسه بود.

دبیر کنفرانس در نشست خبری اعلام کرد:

سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت چند منظوره و ماموریت گراست

دبیر کنفرانس و عضو شورای عالی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت از برگزاری سومین کنفرانس الگو در اردیبهشت ماه سال آینده با موضوع واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان؛ به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت خبر داد.

به گزارش دفتر ارتباطات و گفت‌وگو سازی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، دکتر هادی اکبرزاده، معاون علمی و تقسیم کار ملی مرکز و دبیر کنفرانس در یک نشست خبری، با اشاره به تاریخچه فعالیت مرکز و دو کنفرانس برگزار شده با محوریت الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، از برگزاری کنفرانس سوم الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت با موضوع "واکاوی مفاهیم و نظریه‌های رایج توسعه و تجارب ایران و جهان؛ به سوی نظریه اسلامی ایرانی پیشرفت" خبر داد و افزود: هدف از برگزاری این کنفرانس دستاوردهای علمی به‌مورد موضوع کنفرانس، ایجاد جریان فکری و فراهم کردن فرصت برای پژوهشگران جوان است.

وی ادامه داد: همچنین قصد داریم در این کنفرانس، که چند منظوره و ماموریت‌گراست، گزارش‌های اقدامات انجام شده از سوی مرکز را به جامعه علمی کشور ارائه دهیم. این استاد دانشگاه، عنوان انتخاب شده برای کنفرانس را متناسب با نقشه راه مصوب شورای عالی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت عنوان کرد و آن را فرصتی برای ارائه کارها و اقدامات علمی و واکاوی نظریه‌های پیشرفت موجود در جهان ارزیابی کرد.

عضو شورای عالی مرکز همچنین در پاسخ به سوال خبرنگاری درمورد نوع نگاه به نظریه‌های غربی پیشرفت اظهار داشت: هدف ما ارائه دید کارشناسانه به این الگوهای توسعه و پیشرفت است و بحث موضع‌گیری در برابر آنها مطرح نیست.

همچنین دکتر محمد حسین پناهی، رئیس کمیته علمی کنفرانس در

این نشست خبری توسعه را بحث اساسی همه کشورهای دنیا برشمرد و با بیان اینکه توسعه، بحثی همه‌جایی و جهانی است، اضافه کرد: این مساله به این معنا نیست که همه در یک مسیر توسعه باید حرکت کنند؛ برخی تصور می‌کنند که الگوی غربی تنها راه توسعه و پیشرفت است در حالی که این مساله مورد انتقادات جدی واقع شده است. رئیس اندیشکده امور اجتماعی، جمعیت و نیروی انسانی مرکز ادامه داد: اساس الگوهای توسعه غربی بر نگاه مادی استوار است و هدف آن توسعه رفاه اجتماعی و مصرف‌گرایی است، در حالی که در ایران با توجه به اهمیت دیدگاه ارزشی در جامعه، مسیر پیشرفت باید منجر به کمال انسان شود و این مسیر طوری طراحی شود که در مسیر تعالی انسانی حرکت کند و همه جانبه باشد.

استاد دانشگاه علامه طباطبایی در ادامه با اشاره به این نکته که این کنفرانس در مقایسه با کنفرانس‌های قبلی از استقبال بیشتر فرهیختگان جامعه برخوردار بوده، از مکاتبه و اطلاع‌رسانی پیرامون کنفرانس به بیش از ده هزار تن از نخبگان فرهیختگان، اساتید دانشگاه و حوزه و دانشجویان تحصیلات تکمیلی در مورد کنفرانس خبر داد و افزود: امیدواریم بتوانیم با جلب نظر دانشگاهیان و حوزویان برای ارائه مقاله به کنفرانس، در خصوص پیشرفت ایران اسلامی، گفتمان‌سازی لازم را انجام دهیم.

گفتنی است سومین کنفرانس الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در روزهای ۳۱ اردیبهشت و ۱ خرداد سال ۱۳۹۳ با حضور اساتید حوزه و دانشگاه، نخبگان، فرهیختگان، طلاب حوزه‌های علمیه و دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌های کشور برگزار می‌شود. زمان ارائه مقالات که پیش از این ۱۵ بهمن سال جاری اعلام شده بود، براساس درخواست صاحبان قلم و نویسندگان مقالات تا ۱۵ اسفند سال ۱۳۹۲ تمدید شد.

مفهوم شناسی معنویت

جایگاه واقعی آن از منظر اسلام، مستلزم کشف و ایجاد شبکه واژه گانی مرتبط و مؤلفه‌های آن بر اساس آموزه‌های وحیانی و سنت نبوی و سیره معصومین سلام الله علیهم و گفتمان انقلاب اسلامی است که امید است مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت ساز و کارهای لازم را برای رسیدن به این مقصد متعالی فراهم کند.

در ادامه جلسه، اعضای محترم اندیشکده، باز تعریف واژه معنویت از منظر قرآن و حدیث را اولین و مهم‌ترین ماموریت و رسالت اندیشکده دانسته و مقرر شد طرح تحقیقاتی توسط استنادان محترم تهیه و پس از تصویب به مورد اجرا درآید. در این جلسه بر تشکیل و سازمان دهی شبکه صاحب نظران به منظور تعمیق و توسعه تفکر و ایجاد فضای گفتگویی در چارچوب اهداف مرکز نیز تاکید و مقرر شد اقدامات لازم انجام پذیرد.

اندیشکده معنویت در سومین نشست تخصصی خود موضوع "چیستی مفهوم معنویت" و مؤلفه‌های مرتبط با آن را بر اساس تدابیر نقشه راه، مصوب شورای عالی مرکز، مورد بحث و بررسی قرار داد. آقای شاکر نژاد عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به عنوان سخنران اصلی جلسه با تبیین واژه معنویت در ادوار مختلف اظهار داشتند: معنویت واژه مبهمی است که همین امر باعث تصاحب و سوء استفاده برخی جریان‌های ترویجی نوظهور و سکولار از این واژه و مفهوم تراشی جهت دار از آن برای رسیدن به مقاصد خود شده‌اند. مطالعات انجام شده مؤید این واقعیت است که معنویت در دوره‌های مخلف تاریخ نظیر صدر مسیحیت، قرون وسطی، دوره مدرن و پسامدرن دارای جوهر واحدی نبوده و تعابیر متفاوت و حتی متضادی از آن مستفاد شده است. ابهام زدائی از واژه معنویت و تبیین

دکیده مقاله

طراحی الگوی توسعه آموزش عالی ایران در افق چشم انداز ۲۰ ساله کشور

عوامل مؤثر ده گانه‌ای مشتمل بر: ارزشی، دینی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، مدیریتی، سازمانی، فناوری، جغرافیایی، جمعیتی، امنیتی و زمانی، احصاء شده و سپس با بررسی نحوه، میزان و اولویت اثرگذاری و مشارکت هر یک از این عوامل در ساختار توسعه آموزش عالی، به بسط و تبیین الگوی یاد شده و اجزای آن پرداخته و در نهایت الگوی کلان وضع مطلوب در این مسیر، تدوین شده است. این تحقیق که در زمره پژوهش‌های بنیادین محسوب می‌گردد، از نظرات خبرگان و اندیشمندان این حوزه در ساختاری روشنمند بهره‌جسته و در این مسیر، اسناد بالادستی، منابع و مراجع موجود، همچنین رویکردها و رهیافت‌های جاری و محتمل را مورد مذاکره و تحلیل قرار داده است تا در نهایت بهینه‌ترین مولفه‌های اثرگذار در توسعه آموزش عالی به همراه الگوی توسعه کلان آموزش عالی در ایران را ترسیم و تبیین کند.

این مقاله توسط آقایان دکتر سید مهدی الوانی، استاد ممتاز دانشکده مدیریت دانشگاه علامه طباطبایی و محمدرضا مردانی نگاشته شده و در فصلنامه برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی، شماره ۱۴، بهار ۱۳۹۲ منتشر شده است. نویسندگان معتقدند توسعه همه جانبه و پایدار هر کشور در گرو کارآمدسازی و بهبود مستمر نظام آموزشی، ساختارهای پژوهشی و رویکردهای فناورانه آن می‌باشد، در همین خصوص بهره‌گیری از تمام ظرفیت‌ها و به تبع آن دستیابی به حداکثر کارایی در این زمینه نیازمند الگویی است که با دیدگاهی پویا، توسعه آموزشی عالی را در تمام جهات تامین نماید. این مقاله با هدف تدوین الگوی توسعه در حوزه آموزش عالی کشور جهت دهی شده است که از این رهگذر در سه حوزه آموزش، پژوهش و فناوری که سه کارکرد اصلی نظام آموزش عالی می‌باشند،

نشست مشترک اندیشکده خانواده با رؤسای گروه‌های خانواده دانشگاهها

رئیس اندیشکده خانواده مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت تدوین منشور خانواده و فراهم کردن بستر گفت‌وگوی خانواده را از جمله اقدامات و برنامه‌های این اندیشکده برشمرد، و از برگزاری جلسه مشترک با رؤسای گروه‌های آموزشی خانواده دانشگاه‌های سراسر کشور خبر داد.

دکتر غلامعلی افروز، رئیس اندیشکده خانواده مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در گفت‌وگو با پایگاه اطلاع رسانی مرکز، با اشاره به برنامه‌های اندیشکده خانواده اظهار داشت: تدوین منشور خانواده با مؤلفه‌های اساسی فطری، عقلانی و جهانشمول از جمله اقدامات انجام گرفته در اندیشکده می باشد که در کنار تعریف خانواده به اجماع اعضا رسیده است.

وی با تأکید بر اینکه خانواده تنها نهاد فطری، طبیعی و بی‌بدیل انسانهاست و تمام نهادهای دیگر به خاطر خانواده تأسیس می‌شوند، تصریح کرد: درست است که باید همه نهادها تلاش کنند که خانواده دوام و قوام داشته باشد و باید همه امکانات را برای خانواده بخواهیم، اما شایسته است در کشور، تحولی دوباره با محوریت خانواده انجام شود. همان گونه که اصل دهم

قانون اساسی بر آن تأکید دارد که متأسفانه مغفول مانده است. این استاد ممتاز دانشگاه تهران در ادامه با اشاره به دیگر اقدام صورت گرفته در اندیشکده خانواده در خصوص فراهم کردن بستر گفت‌وگوی خانواده، با بیان اینکه تلاش کرده ایم با صاحب نظران این حوزه ارتباط برقرار کنیم، افزود: در این ارتباطها بحث منشور خانواده را مورد بحث قرار دادیم. در تلاش هستیم از وضعیت موجود یک هم‌اندیشی قابل قبولی ارائه کرده و به جهت مطلوب که همان الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت است، حرکت نمائیم.

وی اضافه کرد: تشکیل بانک اطلاعاتی تخصصی از داخل و خارج کشور، اقدام دیگری است که بر این اساس قصد داریم از تولیدات و دستاوردهای این عرصه حداکثر استفاده را داشته باشیم و در این زمینه رساله‌هایی را جمع‌آوری کرده و با حوزه‌های علمی مرتبط شده‌ایم. رئیس اندیشکده خانواده مرکز در پایان از برگزاری نشست تخصصی اعضای اندیشکده با مدیران گروه‌های آموزشی حوزه خانواده دانشگاه‌های سراسر کشور و رؤسای مراکز تحقیقاتی فعال خبر داد.

بازنگری در حوزه ادبیات خانواده

نظر به اهمیت و جایگاه رفیع و منحصر به فرد "نهاد خانواده" در شکل‌گیری ساختارهای کلان جامعه، ضروری است ابعاد و زوایای پنهان و آشکار این نهاد بی‌بدیل و فطری به طور مستمر کانون توجه اندیشمندان، سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان سطوح مختلف قرار داشته باشد. قرآن مجید آخرین مرجع و کتاب آسمانی، تشکیل و تحکیم نهاد مقدس خانواده را موجب آرامش و امنیت روان و نزول رحمت واسعه الهی دانسته و با تبیین عمیق و همه‌جانبه حریم خانواده، از آن به عنوان سنگری مطمئن جهت رشد و تعالی اعضای خود یاد کرده است. از سویی اصل دهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز به طور صریح بر محور بودن "نهاد خانواده" در همه برنامه‌ها تأکید نموده است. به منظور دست‌یابی به اهداف بلند و آسمانی قرآن حکیم و سیره پیامبر اعظم (ص) و حذف موانع اجرائی اصل دهم قانون اساسی، شایسته است باورهای قالبی و کلیشه‌ای که گاهی از تریبون‌های رسمی و رسانه‌های ملی و بدون توجه به الگوهای برتر نظام هستی در حوزه خانواده پخش می‌شود، مورد بازبینی جدی قرار گیرد. آقای دکتر افروز استاد ممتاز دانشگاه تهران و رئیس اندیشکده خانواده مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در جمع

اعضای اندیشکده اظهار داشتند: در حال حاضر میانگین جمعیتی قریب به ۲۵ میلیون خانوار ایرانی حدود ۳/۵ نفر است. نرخ امید به زندگی در جمعیت مردان و به ویژه در گروه زنان رشد فزاینده‌ای داشته و روند ترکیب جمعیتی کشور قابل مطالعه همه‌جانبه می‌باشد. در این میان مباحث مربوط به ازدواج جوانان و زمان مناسب فرزندآوری نیز باید مورد بازبینی قرار گیرد. استفاده از ادبیات کلیشه‌ای دهه ۱۳۲۰ در مقطع کنونی نوعی تاجرگرایی و نادیده گرفتن واقعیت‌های علمی و حتی مصالح اجتماعی کشور و ترویج گفتمان منفی و پندارهای ناسنجیده است. ایشان جامعه‌نخبگانی و دست‌اندرکاران حوزه فرهنگ و همه کسانی را که به نوعی دسترسی به تریبون‌های رسمی را دارند، به ظرافت‌های و نکات اساسی این پدیده مهم فراخواندند و از غوطه‌ور شدن در تصورات قالبی و منسوخ شده بر حذر داشتند. طرح اولیه مباحث مربوط به ترکیب جمعیتی از سوی مقام معظم رهبری نیز مؤید ضرورت گفتمان "نو" و اصلاح نگرش‌ها در عرصه فرزندآوری و فرزندپروری است که بحول و قوه الهی از این پس مقرر است در نشست‌های تخصصی اندیشه‌ورزی اندیشکده خانواده مورد واکاوی و کارشناسی قرار گیرد.

معنویت در گذر تاریخ

بر همین اساس از اندیشکده معنویت انتظار می‌رود در انجام رسالت محوله با کند و کاو عالمانه، هویت دینی معنویت را با همه مختصات آن تبیین، توصیف و بومی‌کند. از دیگر مباحث اندیشکده در جلسه مورخ ۹۲/۹/۱۸، تهیه و تدوین طرح مقدماتی امور مرتبط با نقشه راه بود، که مقرر شد فهرست اولیه توسط دبیر اندیشکده تهیه و برای اعضای محترم ارسال گردد. در پایان بر اهتمام و عزم جدی در برگزاری نشست‌های اندیشه‌ورزی و انجام سایر امور مرتبط با تعمیق، توسعه تفکر و نظریه‌پردازی و ایجاد فضای گفتمانی حول محور الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت تأکید گردید.

و شدید و در عین حال منطقی و صحیح را در انسان به وجود می‌آورد، تا او را در سیر به سوی خدای یگانه و محبوب عالم، به طور اعجاب‌آوری، پیش‌برد. وجه غالب معنویت از دیدگاه حضرت امام خمینی (ره) توجه به خدا و انجام عمل برای او و حاضر و ناظر دانستن خدا بر مجموعه رفتار و کنش انسان ذکر شده است. با عنایت به نگاه ژرف و ماندگار بزرگ معمار انقلاب اسلامی، پیوند ناگسستنی و پایدار معنویت با وحی از مختصات اندیشه ناب اسلامی محسوب می‌شود و تلفیق چنین معنوبیتی با فرهنگ غنی و تمدن ساز ایرانی، در قالب هویتی نوین، تحت الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت تجلی پیدا می‌کند.

بر همین اساس با توجه به این که مفهوم "معنویت" در ادبیات دینی با مفهوم آن در سایر حوزه‌های معرفتی متنوع و متفاوت توصیف شده است، ضروری است برای فهم درست این واژه به رویکردهای مورد مطالعه توجه لازم مبذول گردد. در ادامه جلسه، پژوهش انجام شده توسط آقای شاکر نژاد عضو محترم هیات علمی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی در ارتباط با "مفهوم معنویت" در هر یک از رویکردهای تجربی، پدیدارشناسی، تاریخی و الهیات مورد بحث و بررسی قرار گرفت. بر اساس یافته‌های پژوهش مورد نظر، معنویت از منظر امام راحل "مجموعه صفات و اعمالی است که حال و شور و جاذبه قوی

دبیر اندیشکده معنویت گزارش جلسات و اقدامات این اندیشکده را اعلام کرد. وی گفت اندیشکده معنویت در ادامه سلسله نشست‌های تخصصی خود، به تبیین و توصیف مفهوم "واژه معنویت" از زوایای مختلف پرداخت. بر اساس پژوهش‌های انجام شده، معنویت در گذر زمان مورد مورد تعبیر و تفسیرهای متفاوت قرار گرفته است. به عنوان مثال واژه "معنویت" در جهان غرب مترادف با واژه "spirituality" و بر گرفته از سنت مسیحی است که به تدریج به حوزه‌های معرفتی مختلف نظیر هنر، موسیقی، کسب و کار، درمانگری، بهزیستی، ورزش، محیط زیست و حوزه‌های دیگر سرایت کرده است.

پیش نویس منشور

فقه و حقوق الگوی اسلامی پیشرفت تدوین شد

نهمین جلسه اندیشکده فقه و حقوق اسلامی روز چهارشنبه مورخ ۹۲/۹/۶ ساعت ۱۸:۳۰ در شهر مقدس قم برگزار گردید. در این جلسه حجه الاسلام و المسلمین جناب آقای علی محمدی به عنوان دبیر جدید اندیشکده معرفی و همچنین از زحمات دبیر سابق حجه الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر امیر علی لطفی تقدیر شد. در این جلسه پیش نویس منشور فقهی حقوقی الگوی اسلامی پیشرفت بررسی شد. پس از توضیحات آقایان لطفی و محمدی زمینه برای ورود به بحث اصلی فراهم گردید و اعضای

محترم، نظرات و پیشنهادات خود را در خصوص پیش نویس این منشور ارائه نمودند. در نهایت جمع بندی نظرات و پیشنهادات اعضاء به شرح زیر تصویب شد:

۱- تغییر عنوان منشور به « منشور فقه و حقوق اسلامی الگوی پیشرفت »

۲- اصلاح مقدمه منشور بر اساس نظرات اعضای محترم اندیشکده همچنین مقرر شد به جهت کیفیت هرچه بیشتر خروجی منشور، پیش نویس این سند در چندین جلسه شورای اندیشکده و کارگروه ویژه به صورت جزء به جزء به بحث و بررسی گذاشته شود.

پیش نویس مبانی

الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت تدوین شد

دبیر اندیشکده مبانی اعلام کرد اولین گزارش علمی اندیشکده مبانی با نام گزارش مقدماتی "پیش نویس مبانی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت" تدوین و برای جمع آوری نظرات و تکمیل آن به روسای اندیشکده‌های دیگر ارائه شد. در این گزارش، پنج دسته مبانی به عنوان مبانی پایه و عمومی الگو ذکر شده‌اند:

الف) مبانی هستی شناختی که در زیرمجموعه مباحث خداشناسی، کیهان‌شناختی و انسان‌شناختی آمده‌اند.

ب) مبانی معرفت‌شناختی که در آن بر روش‌ها، ابزارها و هندسه معرفت تاکید شده است.

ج) مبانی دین‌شناختی - ارزش‌شناختی: در این قسم مبانی، بر بنیان‌ها و ارزش‌های دینی خاصه دین اسلام با تاکید بر اصل نبوت و رسالت پیامبران، جایگاه دین اسلام و ارزش‌های انسانی و اجتماعی مورد تصریح دین مقدس اسلام متمرکز شده است.

د) مبانی زمینه‌ای که در آن با تاکید بر زمینه و بستری که الگو در آن پیاده می‌شود (ایران) مسلمات هویتی، تاریخی، جغرافیایی، سیاسی و جمعیت‌شناسی مطرح شده است. (ه) مبانی روش شناختی: در اینجا بحث تعامل و نسبت سایر مبانی با یکدیگر در یک مدل نظری خاص طرح و تشریح می‌شود.

در این گزارش اسلام به عنوان مبنای معرفتی و شناختی برای تعیین اهداف و مسیر الگو شناخته شده است و ایران به عنوان بستر و زمینه‌ای پذیرفته شده که الگو در آن فرآوری و اجرا شود.

وی افزود این گزارش ضمن ارائه به رئیس مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، در جلسات شورای عالی، شورای تلفیق و شورای دبیران اندیشکده‌های مرکز مطرح شده است و نظرات اعضاء و اندیشمندان درباره آن جمع‌آوری شده است. مقرر شده است که دبیرخانه اندیشکده مبانی تحت نظر رئیس اندیشکده، نظرات جمع‌آوری شده را در تغییر و اصلاح متن رعایت نموده و گزارش منقح و کامل‌تری ارائه نمایند.

کشف مبانی قریبه حوزه

اقتصاد الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

یکی از مباحث مطرح در جلسات اخیر اندیشکده اقتصاد، بحث از گزارش مبانی و سنت‌های الهی و چگونگی اعمال نظر اندیشکده اقتصاد پیرامون آن بود.

یکی از اولین گزارش‌هایی که بنا به برنامه زمانی نقشه راه مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، در اختیار اندیشکده‌ها قرار داده می‌شود تا برای تهیه نسخه نهایی آن، مورد نقد و بررسی و اعلام نظرات اندیشکده‌ها قرار بگیرد، «پیش‌نویس اولیه مبانی و سنت‌های الهی» است. هر چند وظیفه تدوین این مبانی به اندیشکده‌های مبانی و سنت‌های الهی محول شده است، اما به اذعان نقشه راه الگوی مرکز، نمی‌توان تدوین الگو را موقوف به اتمام فعالیت این دو اندیشکده دانست چرا که این فعالیت ذاتاً پایان یافتنی نیست.

با توجه به روش‌شناسی بنیادین نظریات و مکاتب مختلف علمی می‌توان گفت هر مکتب توسعه و یا هر الگوی پیشرفتی بر اساس یک سری مبانی و فروض برگرفته از یک فلسفه سیاسی اجتماعی خاص بنا شده است. اما یکی از خطاهای رایج در کتاب‌ها و مقالات مربوط به فلسفه‌های مضاف این است که از همان آغاز به مباحثی چون مباحث هستی‌شناختی، معرفت‌شناختی، جهان‌شناختی و انسان‌شناختی، به عنوان مبانی علم می‌پردازند. در حالی که این مبانی، مبانی خاص آن علم نیستند، بلکه مبانی پارادایم حاکم بر آن علم یا مبانی مشترک علوم برآمده از آن پارادایم هستند. این مبانی بسیار دور از قضایای علم بوده و تنها کسانی که از دانشی چون روش‌شناسی بنیادین برخوردارند توانایی درک و کشف این مبانی را خواهند داشت. به این مبانی، مبانی بعیده گویند. استخراج این مبانی که می‌توان گفت مبانی عام و مبانی پارادایم یک علم است به عهده اندیشکده مبانی و سنت‌های الهی است.

اما وظیفه اندیشکده اقتصاد چیست؟ به طور کلی زنجیره‌ای از مبانی باعث تولید گزاره علمی یا توصیه‌های هر الگوی پیشرفتی می‌شوند.

در واقع مبانی و زیرساخت‌های نظری هر علم و مکتبی دارای چندین سطح است. پایین‌ترین این سطوح، همان مبانی بعیده است. اما مبانی خاص علم، آن دسته از قضایای فلسفی، عقلی و معرفتی هستند که با بیانی صریح‌تر و در لایه‌های بالاتر و مماس با قضایای علم‌اند و علم را تفسیر می‌کنند.

این مبانی نزدیک به قضایای علم بوده و استواری آنها مبتنی بر مبانی بعیده هستند. از این رو به آنها، مبانی قریبه گویند. حتی می‌توان چند لایه دیگر از مبانی (همچون مبانی وسیطه) را در زنجیره اتصال مبانی بعیده و قریبه ذکر کرد. وظیفه اندیشکده اقتصاد استخراج مبانی وسیطه و قریبه و ایجاد ربط بین این مبانی و مبانی بعیده از یک سو و ربط این مبانی با گزاره‌های علمی و روش‌ها و ابزارها از سوی دیگر است.

مبانی مختص به الگوی پیشرفت اسلامی ایرانی در حوزه اقتصاد همان مبانی اقتصاد اسلامی است، آن دسته از مبانی بین، صریح و قریبه‌ای که مبدأ عزیمت گزاره‌های اقتصاد اسلامی است نه هر آنچه که مثل مبانی مبین، بعیده و ضمنی با چندین واسطه به تولید گزاره منجر می‌شود. اگر ما تمامی مبانی علم از سطوح مختلف آن را بکاویم، ممکن است به پایین‌ترین سطح آن از مبانی علم یعنی اصالت وجود برسیم.

اما آنچه از مبانی که به عنوان مرحله‌ای از تولید علم یا تدوین الگو باید انتظار داشت، تولید مبانی قریبه و بعضی مبانی نزدیک به مبانی قریبه، مثل مبانی وسیطه خواهد بود. این کار نیز در دو جهت انجام خواهد گرفت. جهت اول، استخراج مبانی قریبه اقتصاد رایج و جهت دوم، استخراج و استنباط مبانی قریبه حوزه اقتصاد الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت از منابع معتبر دینی و با منطبق موجه دینی.

بررسی مفاهیم و مبانی الگوی پیشرفت کشاورزی و منابع طبیعی کشور

هفتمین نشست تخصصی الگوی پیشرفت در زمینه امنیت غذایی، آب، محیط زیست و منابع طبیعی با عنوان مفاهیم و مبانی الگوی پیشرفت کشاورزی و منابع طبیعی کشور برگزار شد.

در این نشست که ۲۷ نفر از اندیشمندان و صاحب نظران کشاورزی و منابع طبیعی حضور داشتند آقای دکتر سید سعید نوری نائینی استاد دانشگاه شهید بهشتی و نماینده سابق جمهوری اسلامی ایران در سازمان خواروبار کشاورزی ملل متحد (فائو) به تشریح مفاهیم و مبانی الگوی پیشرفت کشاورزی و منابع طبیعی در کشور پرداختند. وی ضمن پرداختن به اهمیت تعیین هدف و برشمردن تفاوت‌هایی که بین مفهوم توسعه و پیشرفت می‌تواند وجود داشته باشد و اشاره به جهات قابل توجه در ژئوپلیتیک غذا در قرن ۲۱، برخی از مهمترین عواملی که در حرکت به سمت تدوین الگوی پیشرفت کشاورزی بایستی مدنظر قرار گیرند را برشمرد. این مسائل عبارتند از:

✓ الزام به حفظ ارزش‌ها، حفظ منابع پایه، حفظ روستا و پایداری در جوانب

متعدد اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و زیست‌محیطی.
✓ پرهیز از آن دسته عوامل جبری (طبیعی) و اختیاری که بهانه قرار دادن آنها، مسیر دستیابی به الگوی پیشرفت را با مشکل مواجه می‌سازد.
✓ اصالت بخشیدن به علم، رفع فساد، رفع فقر و توسعه مشارکت‌ها به عنوان زمینه‌های عملیاتی کردن تدوین الگو.
✓ انتخاب صحیح وسیله‌ها بالاخص دانش و انگیزش برای تدوین الگو.
✓ ایجاد شاخص‌های ترکیبی برای ارزیابی دقیق مسئولیت‌ها.

لازم به ذکر است که پس از ارائه سخنرانی‌های دکتر نوری نائینی، آقایان مهندس زارع‌زاده، دکتر یآوری، دکتر ابراهیمی، دکتر آقاییا، دکتر روزی‌طلب، مهندس حاج‌قوامی، دکتر ارجمندی، مهندس میبیدی، دکتر تیموری، دکتر گرجی، دکتر مهربابی، مهندس کشاورز، دکتر سلامی، مهندس ازرقی و دکتر زالی به طرح پیشنهادات و نقطه نظرات خود پیرامون موضوع پرداختند که در نهایت توسط آقای دکتر فرهودی جمع‌بندی شد و مشروح آن در گزارش گروه کشاورزی و منابع طبیعی مرکز ارائه خواهد شد.

استفاده از ظرفیت‌های وزارت علوم در تولید علم، گفتمان سازی و تدوین الگو

ادامه از صفحه ۱

و این کارگروه با توجه به متن پیش نویس همکاری‌های مشترک وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، ظرف دو ماه برنامه‌ای را با هدف بهره برداری از ظرفیت وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در تولید علم، نظریه پردازی، گفتمان سازی و تدوین الگو تهیه نمایند.

همچنین مقرر شد که برنامه تهیه شده از سوی کارگروه به صورت تفاهم نامه‌ای تهیه و پس از امضای وزیر محترم علوم، تحقیقات و فناوری و رئیس محترم شورای عالی و رئیس مرکز برای اجرا ابلاغ گردد.

گفتنی است در حال حاضر تعداد قابل توجهی از اساتید و اعضای محترم هیئت علمی دانشگاه‌ها به عنوان اعضای اندیشکده‌ها و صاحب نظر با مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت همکاری دارند.

در اجرای برنامه‌های مربوط به الگو، اعضای شورای عالی و معاونان وزیر پیرامون کلیت سند همکاری دو جانبه وزارت علوم با مرکز به مواردی از جمله: تأکید بر پرهیز از آزمون و خطا در تدوین الگو، استفاده از توان خبگانی دانشگاه‌ها در تولید علم، ترویج گفتمان سازی با طرح مسائل مربوط به الگوی پیشرفت در دانشگاه‌ها اشاره و بر همکاری دوجانبه و مشارکت دانشگاه‌ها در نظریه پردازی، کادرسازی، انگیزه سازی و بینش سازی تأکید کردند.

بر اساس تصمیمات این جلسه مقرر گردید: کارگروهی مشترک با حضور نمایندگان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری متشکل از معاون پژوهشی و فناوری، معاون فرهنگی و اجتماعی و معاون آموزشی، با معاون هماهنگی و نظارت فرایندی، معاون علمی و تقسیم کار ملی و یکی از اعضای شورای عالی مرکز تشکیل

اولویت‌های کاری اندیشکده‌های مرکز تعیین شد

است و باید آن‌ها را به عنوان محکمت و چهارچوب بپذیریم.
- مبانی عمومی الگو چگونه باید در الگو جریان پیدا کند؟ به نظر می‌رسد که راه آن، تدوین مبانی خاص است. چرا که اگر قرار باشد مبانی عمومی تدوین شود و سپس هر اندیشکده با روش‌های برنامه‌ریزی موجود، پیش رود، تضمینی نیست که در چهارچوب مبانی الگو، نتیجه‌ای حاصل کند.

- اندیشکده‌ها باید مبانی خاص خود را تدوین کنند. این کار را به دو صورت می‌توان انجام داد. الف- بررسی مبانی عمومی برای کشف ارتباط آن با مبانی عرصه‌ای اندیشکده‌ها و به تبع، استخراج مهم‌ترین مباحث و مسائل اندیشکده با توجه به آن. ب- تدوین مبانی عرصه‌ای به صورت تعاملی و رفت‌وبرگشتی با اندیشکده مبانی.

- ارتباط بین مبانی و نظریه پیشرفت: نظریه پیشرفت از تلاقی مبانی، اعتقادات و مباحث عقلی و حوزه‌های کاربردی به دست می‌آید؛ چرا که نظریه‌پردازی، کاری عقلی و فکری است. اما باید در قالب پیش فرض‌های اعتقادی باشد لذا مبانی، مقدمه نظریه‌پردازی است.

پنجمین جلسه شورای تلفیق و هماهنگی مرکز با حضور رئیس و معاونان مرکز، روسا و دبیران اندیشکده‌های مرکز برگزار شد. در این جلسه اولویت‌های کاری اندیشکده‌ها با توجه به وظایف آنها، اقدامات جاری و نقشه راه مصوب و مروری بر پیش‌نویس مبانی الگو مورد بررسی قرار گرفت. در این جلسه اولویت‌های کاری اندیشکده‌ها بدین شکل تعیین شد: ۱- مبانی ۲- نظریه‌ها و تجارب بین‌المللی در خصوص توسعه ۳- آسیب‌شناسی و ارزیابی وضعیت کشور. همچنین پیش‌نویس مبانی الگو به شرح ذیل مورد بحث قرار گرفت.

- مبانی، محکمت‌های الگوی پیشرفت و چهارچوبی است که الگو باید در درون آن، طراحی شود.
- مبانی باید خاص الگوی پیشرفت باشد لذا با گزاره‌های کلان فلسفی اعتقادی، متفاوت است. مبانی باید از مبانی قانون اساسی هم خاص‌تر باشد و چگونگی ضرورت و تحول را بیان کند.

- با توجه به کار زیادی که در گذشته شده است باید از این مباحث استفاده کنیم و به پیش برویم. تدوین مبانی عمومی الگو بر اساس اعتقادات اسلامی ضروری

حصول تعریفی مفهومی از مبانی عرصه‌ای الگو

تعریف با اصلاح اعضاء نهایی شد. در زمینه فرایند نگارش مبانی الگو نیز تأکید شد که این امر با کمک اندیشکده‌ها و همکاری و هماهنگی اندیشکده مبانی صورت پذیرد. در این جلسه همچنین، دکتر عباسعلی زالی به عنوان معاون جدید هماهنگی و نظارت فرایندی مرکز معرفی و از خدمات مهندس حمید چیت چیان معاون سابق مرکز تقدیر و تشکر شد.

عبور از توسعه (۶)

مسیر به پیش رود اما در ساحت فرهنگی مسیرهای متفاوتی را بیاماید.

در هر حال تحول و ضرورت اجتماعی را چه در قالب ارتباط ابزارها و مقاصد بنگریم و چه به بودها و نمودها تفکیک کنیم و چه در تعامل پیچیده ساحت‌های مختلف ببینیم، با تشابه‌ها و تفاوت‌های زیادی در توسعه و پیشرفت جوامع مواجهیم که از یک سو مبتنی بر فطرت مشترک انسان‌ها و از سوی دیگر ناشی از اختیار و آزادی و شرایط محیطی آنها است. لذا در توصیه‌ها و تجویزهای توسعه‌ای نیز تفاوت‌ها و تشابه‌های بزرگ و کوچک اجتناب‌ناپذیر و ارائه الگوی واحد پیشرفت برای همه جوامع امکان‌ناپذیر است.

ادامه از صفحه ۱ دکتر صادق واعظ‌زاده هدف از برگزاری این جلسه را دستیابی به یک برداشت مشترک از مفهوم مبانی عرصه‌ای الگو و نحوه تدوین آن دانستند. سپس هر یک از اعضاء به بیان دیدگاه‌های خود در این زمینه پرداختند.

در این جلسه، رئیس شورای عالی با جمع بندی دیدگاه‌های طرح شده تعریفی واحد از مبانی عرصه‌ای الگو ارائه نمودند. این ادامه از صفحه ۱ استواری و پویایی فکری و اعتقادی و فرهنگی آن‌ها وابسته است. در یک تحلیل جامع‌تر و از جهتی ساده‌تر، جامعه ساحت‌های مختلف فرهنگی، اقتصادی، علمی، سیاسی و غیر آن دارد و بنابراین تحول اجتماعی در ساحت‌های متفاوت رخ می‌دهد. هر یک از این ساحت‌ها ممکن است در مقطعی از حیات یک جامعه نمود بارزتری نسبت به دیگر ساحت‌ها پیدا کند. اما تعامل بین ساحت‌ها فارغ از نمودها، تابع روابط پیچیده‌ای است که از منظر علوم مختلف مورد بحث قرار گرفته است. از این رو تشابه و تفاوت در تحول جوامع بسته به ساحت‌های اجتماع است. ممکن است پیشرفت جوامع مختلف در ساحت علم و فناوری نسبتاً مشابه باشد و در یک

معاون هماهنگی و نظارت فرآیندی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت منصوب شد

با حکم رئیس مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، دکتر عباسعلی زالی به عنوان معاون هماهنگی و نظارت فرآیندی مرکز منصوب شد. به گزارش دفتر ارتباطات و گفتمان سازی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، بر اساس حکم دکتر صادق واعظزاده، رئیس شورای عالی و رئیس مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، ضمن تشکر از مهندس چیت چیان، دکتر عباسعلی زالی به عنوان معاون هماهنگی و نظارت فرآیندی منصوب شد. متن حکم دکتر واعظ زاده به شرح زیر است: دکتر عباسعلی زالی با سلام و احترام؛ نظر به مراتب اعتقاد و تعهد اسلامی و دانش و کارآمدی شایسته‌ای که بحمدالله از آن برخوردارید، به سمت معاون هماهنگی و نظارت فرآیندی منصوب می‌شوید تا به حول و قوه الهی با همدلی و تدبیر و انگیزش انقلابی به منظور تحقق رهنمودهای رهبر فرزانه انقلاب اسلامی و اجرای اساسنامه مرکز،

همه استعداد و توان خود را در اجرای امور محوله به کار گیرید. از خدمات ارزنده و صادقانه جناب آقای مهندس حمید چیت‌چیان در طی دوره مسئولیت این معاونت صمیمانه سپاسگزاری می‌نماید و مزید توفیق ایشان را از خداوند متعال مسئلت دارد. بر اساس این گزارش، دکتر زالی، استاد تمام دانشگاه تهران، سابقه ریاست دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران، پنج سال تصدی وزارت کشاورزی، پنج سال قائم مقامی وزیر کشاورزی، هشت سال ریاست مرکز آمار ایران و دو دوره نمایندگی در مجلس شورای اسلامی را در کارنامه خود دارد. گفتنی است مهندس چیت چیان که بیش از این مسئولیت معاونت هماهنگی و نظارت فرآیندی مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت را به عهده داشت، از ابتدای دولت یازدهم مسئولیت وزارت نیرو را به عهده گرفته است.

بررسی مقایسه‌ای اثر اقتصاد دانش محور بر توسعه انسانی در کشورها

این پایان نامه توسط آقای حسین رضائی در مقطع کارشناسی ارشد دانشکده علوم اداری و اقتصاد دانشگاه فردوسی مشهد به راهنمایی دکتر محمدجواد رزمی و مشاورت دکتر مصطفی سلیمی فر انجام شده است. نگارنده معتقد است مفهوم توسعه در دهه های اخیر دچار تحول عمیقی شده است. در گذشته، افزایش درآمد سرانه واقعی و به تبع آن افزایش قدرت خرید از طریق رشد تولید ناخالص ملی ملاک توسعه بود. اما در اواخر قرن بیستم، با توجه به کاستی های این معیارها، شاخص جدیدی به نام توسعه انسانی معرفی گردید که به سه جنبه مهم از زندگی بشر توجهی ویژه دارد؛ آموزش، بهداشت و درآمد. پس از ارائه الگوهای مختلف برای دستیابی به توسعه، در نهایت الگوی اقتصاد دانش محور مطرح گردید که در فرآیند وصول به توسعه، توانمندی قابل توجهی دارد. هدف از این تحقیق، بررسی اثر اقتصاد دانش محور بر توسعه انسانی بوده است. برای بررسی تجربی این اثر، تعداد ۸۵ کشور، شامل ۲۴

کشور با توسعه انسانی بالا، ۴۶ کشور با توسعه انسانی متوسط و ۱۵ کشور با توسعه انسانی پایین انتخاب شده اند و داده های این کشورها بین سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۹ مورد بررسی قرار گرفته است. در این پایان نامه به دلیل استفاده از داده های مقاطع مختلف در طول زمان، برای تجزیه و تحلیل داده ها از روش داده های تابلویی استفاده شده است. برای بررسی تفاوت اثر اقتصاد دانش محور در کشورهای مختلف، کشورها بر اساس تعریف برنامه توسعه ملل متحد به سه گروه با توسعه انسانی بالا، متوسط و پایین دسته بندی شده و سه رگرسیون جدا و با سه روش داده های ترکیبی، داده های تابلویی با اثرات ثابت و داده های تابلویی با اثرات تصادفی برای آن ها برآورد شده است. نتایج این پایان نامه مبین آن است که اقتصاد دانش محور دارای اثری مثبت و معنادار بر توسعه انسانی است. ضمن این که این اثر بین کشورهای با توسعه انسانی مختلف، متفاوت است.

تهیه پیش نویس نقشه راه، برنامه اقدام و نظام مسائل اندیشکده آمایش بنیادین

دکتر حجت الله عبدالملکی

دبیر اندیشکده آمایش بنیادین و عضو هیات علمی دانشگاه امام صادق (ع)

راستا همچنین ۳۸ عنوان مطالعاتی در نظر گرفته شده است که ان شاءالله با همکاری موسسات دانشگاهی و دستگاه های اجرایی مرتبط و نیز مشارکت اعضای اندیشکده انجام خواهد شد. از سوی دیگر به منظور پیشبرد اهداف مطالعاتی اندیشکده، کارگروه مطالعاتی مشتمل بر شش نفر از دانشجویان تحصیلات تکمیلی مرتبط به ریاست دبیر اندیشکده تشکیل شده و تا کنون دو جلسه برگزار نموده است که طی آن ضمن تبیین مأموریت و حوزه کاری اندیشکده، برخی عناوین مطالعاتی جهت انجام توسط اعضای کارگروه معین گردیده است.

جمله نحوه توزیع فضایی اهداف الگو و محتوای فضایی الگو- به معنای نقش فضا در تحقق اهداف الگو) پرداخته خواهد شد. مبتنی بر نقشه راه طراحی شده، نسخه اولیه نظام مسائل اندیشکده- مشتمل بر ۱۲۹ سوال اساسی- نیز تدوین شده و بحث و تبادل نظر در خصوص آن، هم اکنون در دستور کار جلسات اندیشکده و کمیته تخصصی آن قرار دارد. همچنین برنامه اقدام اولیه اندیشکده- در راستای اجرای نقشه راه و به منظور پاسخ دهی به سوالات مورد نظر- نیز طراحی شده است. در چارچوب این برنامه، پنج کمیته تخصصی- با اهداف مشخص- تشکیل خواهد شد. در همین

ماهیت الگو و ابعاد فضایی آن- از نگاه معظم له- در گام دوم چپستی، چرایی و ویژگی های الگو از نگاه آمایشی مورد بحث قرار خواهد گرفت. در گام های بعدی جایگاه آمایش بنیادین در نظریه های پایه و تفصیلی پیشرفت اسلامی تبیین خواهد شد. در گام پنجم روش شناسی آمایش بنیادین استخراج شده و پس از بررسی تجارب آمایش سرزمین و تحلیل و نقد مبانی آن در اندیشه متعارف (غربی) و نیز آسیب شناسی تجربه آمایش سرزمین در ایران (در گام های بعدی)، ملاحظات آمایشی الگو در سطح کلان و در نظریه پایه پیشرفت اسلامی تبیین شده و سپس به موضوعات عملیاتی مرتبط (از

در راستای اهداف و مأموریت اندیشکده آمایش بنیادین و طی چند جلسه اخیر این اندیشکده و نیز جلسات کمیته تخصصی، پیش نویس نقشه راه برنامه اقدام و نظام مسائل اندیشکده آمایش بنیادین تدوین گردید تا در جلسات بعدی این اندیشکده مورد بحث و بررسی بیشتر قرار گرفته و سپس به منظور اظهار نظر جامعه دانشگاهی، مدیران و نخبگان این حوزه به اطلاع عموم ایشان رسانده شود. نقشه راه اندیشکده در تطبیق با نقشه راه مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت طراحی شده است. براین اساس پس از بررسی منویات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) در خصوص کلیت و

بررسی روش شناسی طرح‌های توسعه شهری در ایران

این مقاله توسط آقایان دکتر اسماعیل علی اکبری، دکتر محمدتقی رهنمایی و ابراهیمی بوزانی نگاشته شده و در فصلنامه جغرافیا، شماره ۳۷، تابستان ۱۳۹۲ منتشر شده است. نگارندگان معتقدند مقدمه بهبود وضعیت فضایی-کالبدی شهرها انجام مطالعات و تهیه طرح‌های توسعه شهری است. برای این منظور بررسی «چارچوب نظری و محتوایی» طرح‌های شهری در ایران که وسیله قانونی و اجرایی تعادل بخشی و توسعه فضاهای شهری است، ضروری است. این مقاله با بهره‌گیری از روش کیفی و شیوه تحلیل محتوا (اسنادی) نشان می‌دهد طرح‌های توسعه شهری در ایران بر اساس روش شناسی پوزیتیویستی (اثبات‌گرایی) تهیه می‌شوند. الگوی سنتی تهیه طرح در این روش شناسی، الگوی جامع-تفصیلی است. این الگو یک مدل خطی است که از شناخت شروع شده و بعد از انجام

استنتاج به ارائه طرح ختم می‌شود. در این الگو، وضعیت کالبدی و کاربری زمین در شهرها در قالب نقشه‌هایی به صورت کامل و قطعی تصویر و پیشنهاد می‌شود. طرح‌های تهیه شده با این روش عمدتاً تحقق نیافته و لذا در این خصوص باید مطالعات لازم انجام تا ضمن شناخت آسیب‌های این روش شناسی، تغییرات لازم برای رفع آسیب‌ها و افزایش تحقق‌پذیری طرح‌های توسعه شهری ایجاد شود. رویکرد پیشنهادی این مقاله در رابطه با نحوه تهیه طرح‌های توسعه شهری، تلفیقی از رویکردهای شناخته شده و پیشنهادی و مبتنی بر طراحی دقیق شبکه معابر شهری، جانمایی قطعی کاربری‌های فضای سبز و آموزشی با عملکرد محله‌ای؛ پهنه بندی سایر کاربری‌ها به ویژه با عملکرد فرامحله‌ای، و تهیه طرح‌های موضعی و موضوعی به ترتیب برای بافت‌های ویژه و موضوعات خاص و یا نیازمند جامع‌نگری است.

نرم افزار گرایبی امنیتی و الگوی ایرانی پیشرفت

این مقاله توسط آقای دکتر اصغر افتخاری، دانشیار دانشگاه امام صادق (ع) نگاشته شده و در فصلنامه علمی پژوهشی قدرت نرم، شماره ۸، تابستان ۱۳۹۲ منتشر شده است. نگارنده معتقد است بحث امنیت و پیشرفت از جمله موضوعات مهم میان رشته‌ای در مطالعات امنیتی به شمار می‌آید که عموماً با عنوان کلی امنیت و توسعه به آن پرداخته شده است. در این حوزه مطالعاتی معمولاً دو دسته از پرسش مطرح بوده که عبارت‌اند از: تأثیرات ناشی از اصول امنیتی بر روی الگوی توسعه و پیشرفت؛ و تأثیرات ناشی از اهداف توسعه‌ای بر روی راهبرد امنیت. در این مقاله محقق از منظر امنیت به موضوع نگرینسته و تلاش دارد تا تأثیرات امنیت را در چارچوب گفتمان اسلامی بر الگوی پیشرفت بیان نماید. در نتیجه سوال مشخص مولف آن است که: ملاحظات امنیتی ناظر بر الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت کدامند؟ برای این منظور محقق با اتخاذ رویکردی

توصیفی تحلیلی و با استفاده از روش اسنادی تلاش نموده تا پاسخی بومی به این پرسش بدهد. در این راستا نخست نظریه منتخب (امنیت‌اجایی) معرفی و بر اساس آن تعامل امنیت و پیشرفت تحلیل شده است. یافته‌های تحقیق حکایت از آن دارد که الگوی پیشرفت مورد نظر در گفتمان اسلامی در دو سطح انفعالی و فعال با امنیت ارتباط است؛ که می‌توان آن‌ها را در قالب گزاره‌های زیر بیان نمود: اول، در الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت، عناصر تربیت، فرهنگ عمومی، و ترویج آموزه‌های دینی از آن حیث که به استقرار نظام امنیتی باز (و مردم‌سالار) کمک می‌کنند؛ باید مورد توجه قرار گیرند. دوم، در الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت از آنجا که اصل بومی‌گرایی پذیرفته شده؛ بازسازی فلسفه پیشرفت، اصلاح الگوی رفتاری و بالاخره پالایش سیاست‌های تجویزی متناسب با تاریخ، هویت و مقتضیات جامعه ایران، ضرورت دارد؛ تا از این طریق امنیت پایدار در جریان تحقق پیشرفت مطلوب محقق گردد.

معرفی کتاب

فرآیند سیاست‌گذاری عمومی در ایران

کتاب فرآیند سیاست‌گذاری عمومی در ایران اثر آقایان دکتر رحمت‌الله قلی‌پور، دانشیار دانشگاه تهران و ابراهیم غلام‌پور آهنگر در حوزه سیاست‌گذاری عمومی، توسط معاونت پژوهشی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۸۹ به چاپ رسیده است. این کتاب ۴۵۸ صفحه‌ای که در سه بخش اصلی و مشتمل بر ۱۸ فصل نگارش یافته است در بخش نخست خود با پرداختن به مبانی نظری در حوزه سیاست‌گذاری عمومی، مطالب مربوط را پیش‌روی خواننده می‌گذارد. خواننده از رهگذر این بخش و شش فصل ذیل آن، آشنایی مناسبی با معانی و مفاهیم سیاست‌گذاری عمومی بدست آورده و ضمن وقوف نسبت به اهمیت سیاست‌های عمومی در کارا ساختن دنیای سیاست، با طیفی

از مدل‌های موجود در این رشته علمی به ویژه مدل مرحله‌ای (چرخه‌ای) آشنا می‌شود. تفصیل در این بخش فرصت مناسبی را برای خوانندگان نا آشنا با این رشته نو پا در کشور فراهم می‌کند. بخش دوم کتاب با بررسی فرآیندهای سیاست‌گذاری در سیاست‌های عمومی کشورمان ماهیت و کارایی این رشته در عرصه عمل (بهر خلاف ماهیت انتزاعی سیاست) را به شکل کامل به مخاطب خود ثابت می‌کند. این بخش با نمونه‌های کاربردی خود؛ به ویژه برای محصلان فعلی این رشته در ایران شیوه مناسب تحلیل در بررسی‌های آتی را به دنبال دارد. بخش سوم کتاب شامل تحلیل الگوی فرآیند سیاست‌گذاری عمومی در ایران و ارائه الگوی مطلوب است.